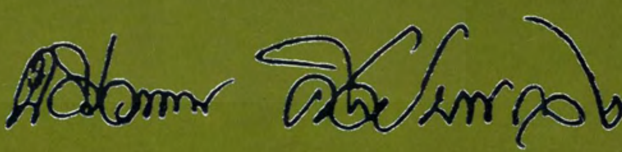

อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ

เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ท.ม.

ณ ฌาปนสถานกองทัพเรือ

วัดเครือวัลย์วรวิหาร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๒

เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ท.ม.

ชาตะ ๒๗ กันยายน ๒๔๖๕

มตะ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๒

(แบบ ค.)

หมายรับสั่งที่ ๙๒๕๗

สำนักพระราชวัง

๓ มีนาคม ๒๕๔๒

พระราชทานเพลิงศพ นางฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ท.ม. ข้าราชการบำนาญ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ณ เมรุวัดเครือวัลย์วรวิหาร เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๒ เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

อุดมศักดิ์/พิมพ์/ตรวจ /ทาน.

วัน	หน้าที่ พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง เพื่อทราบ เครื่องพระราชทานเพลิง และเจ้าพนักงานผู้เชิญมานี้ เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่งโดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเพลิงศพ เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ณ ฌาปนสถานกองทัพเรือ วัดเครือวัลย์วรวิหารในวันพฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๒ นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นแก่ผู้วายชนม์และวงศ์ตระกูลอย่างหาที่สุดมิได้ หากเภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลงมีญาณวิถีใดที่จะหยั่งทราบได้ก็คงจะปลื้มปิติยินดีซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเกียรติยศอันสูงสุดในวาระสุดท้ายของชีวิต

ข้าพระพุทธเจ้า ขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาทด้วยความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่นี้และขอเทิดทูนไว้เหนือเกล้าเหนือกระหม่อมเพื่อเป็นสิริสวัสดิมงคลแก่วงศ์ตระกูลสืบไปตราบชั่วนิรันดร

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า

นาวาเอกสมชาย ศิลปบรรเลง และครอบครัว

ประวัติ

เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง เกิดเมื่อวันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๕ ณ บ้านเปรุนาวิน เลขที่ ๓๗๙ ถนนอรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรสาวคนสุดท้องของ นายนาวาโทพระปราบอังวะ (เกลี้ยง เปรุนาวิน) และนางปราบอังวะ (พวง เปรุนาวิน) มีพี่น้องร่วมบิดามารดา ๗ คน ดังนี้

๑. นางอรรถภาณีโกศล (ถมยา (เปรุนาวิน) ธรรมศักดิ์) สมรสกับพระอรรถภาณีโกศล (ไฉน ธรรมศักดิ์) (ถึงแก่กรรมทั้งสองท่าน)

๒. ศาสตราจารย์ พลโทสุข เปรุนาวิน (ถึงแก่กรรม) สมรสกับนางดวงจันทร์ วิชิตชลชัย

๓. นางกาญจนา (เปรุนาวิน) แสงส่องใส สมรสกับนายประพันธ์ แสงส่องใส (ถึงแก่กรรม)

๔. นางมาลัย (เปรุนาวิน) พลาชีวิน สมรสกับอาจารย์สิทธิผล พลาชีวิน (ถึงแก่กรรมทั้งสองท่าน)

๕. พลตรีประสิทธิ์ เปรุนาวิน สมรสกับอาจารย์รจิต ยศสุนทร (ถึงแก่กรรมทั้งสองท่าน)

๖. ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงถนอมฤดี (เปรุนาวิน) ภูมิภักดิ์ (ถึงแก่กรรม) สมรสกับพลเรือตรีอุดร ภูมิภักดิ์

๗. เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ (เปรุนาวิน) ศิลปบรรเลง

การศึกษา

พ.ศ.๒๔๖๘ เข้าเรียนระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนสตรีวัดระฆังจนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๔ ในพ.ศ. ๒๔๗๗

พ.ศ. ๒๔๗๘ เข้าเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๕-๖ ที่โรงเรียนราชินีล่าง เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีเด่นซึ่งทางโรงเรียนให้เกียรติยกย่องโดยการให้นั่งโต๊ะเรียนสีทองสำหรับผู้สอบได้ที่หนึ่งของชั้นเรียกกันว่า "นั่งตู้ทอง"

พ.ศ. ๒๔๘๐ เข้าเรียนต่อระดับมัธยมปลาย (แผนกวิทยาศาสตร์) ที่โรงเรียนราชินีบนจนสำเร็จชั้นมัธยมปลาย (ม.๘ สมัยนั้น) ใน พ.ศ. ๒๔๘๑

พ.ศ. ๒๔๘๒ สอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ขณะนั้นขึ้นกับมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์) ระหว่างเป็นนิสิตอยู่นั้น

เกิดเหตุการณ์สงครามโลกครั้งที่สอง กองทัพญี่ปุ่นบุกยึดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นที่ตั้งหน่วยทหาร มหาวิทยาลัยต้องปิดเรียนจนกระทั่งสงครามสงบจึงได้เรียนต่อจนสำเร็จปริญญาเภสัชศาสตร์บัณฑิต ในพ.ศ. ๒๔๘๖

การสมรส

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ เข้าพิธีมงคลสมรสกับเรือตรีสมชาย ศิลปบรรเลง (ยศขณะนั้น) ณ สโมสรราชนาวิกสภา มีบุตร ๔ คน ดังนี้

๑. นาวาเอกทะเล เปรุนาวิน (ชื่อเดิม อรรถโกวิท ศิลปบรรเลง) สมรสกับนาวาเอกหญิงครองสุข พานิช

๒. นาวาเอก ดร.วิษณุเทพ ศิลปบรรเลง สมรสกับนางภรณี ชัยกิตติศิลป์ มีธิดา ๑ คน

๓. นาวาเอกเทพรังสรรค์ ศิลปบรรเลง สมรสกับนางพัชรา เทพบุตร มีบุตรธิดา ๒ คน คือ นางสาวเทพธิดา ศิลปบรรเลงและเด็กชายศรเทพฤทธิ์ ศิลปบรรเลง

๔. นายสันติเทพ ศิลปบรรเลง สมรสกับนางพิมลสิริ สุรคุปต์ มีบุตร ๑ คน คือ เด็กชายเทพศรเพชร ศิลปบรรเลง

การรับราชการ

พ.ศ.๒๔๙๒ เข้ารับราชการเป็นเภสัชกรตรี แผนกเภสัชกรรม โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา ต่อมาได้เลื่อนขึ้นเป็นเภสัชกรโทและเภสัชกรเอกตามลำดับ ในตำแหน่งหัวหน้าแผนกเภสัชกรรมจนเกษียณอายุ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

พ.ศ. ๒๔๙๖ เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย
พ.ศ. ๒๕๐๐ เบญจมาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. ๒๕๑๐ จัตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
พ.ศ. ๒๕๑๒ จัตุรถาภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. ๒๕๑๗ ตริตราภรณ์ช้างเผือก
พ.ศ. ๒๕๒๕ ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

ประสบการณ์และคุณวุฒิพิเศษ

พ.ศ. ๒๕๐๔ สอบชิงทุน British Council ได้ไปศึกษาเพิ่มเติมในสาขาวิชาเภสัชกรรมโรงพยาบาลและเภสัชกรรมจิตเวชที่ประเทศอังกฤษ ณ โรงพยาบาล Maudsley Hospital และ Westminster Hospital กรุงลอนดอน เป็นเวลา ๑ ปี

พ.ศ. ๒๕๐๕ ทำงานวิจัยในฐานะ Research Student มหาวิทยาลัยลอนดอน (Univesity of London) เป็นเวลา ๑ ปีมีผลงานการวิจัยเป็นภาษาอังกฤษ เรื่อง "ปฏิกิริยาของยาในการรักษาพยาธิสภาพผู้ป่วยโรคประสาท" (Drugs Action For The Neuropathological Therapy)

พ.ศ. ๒๕๐๖ เข้าศึกษาดูงานปฏิบัติการระบบเภสัชกรรมที่ The University of College Hospital ในเรื่องการผลิตยารูปแบบต่างๆ รวมทั้งยาฉีดและการทำ Solfa Tulle เป็นเวลา ๑ ปี

พ.ศ. ๒๕๐๗ เข้าศึกษาอบรมวิชาบริหารเภสัชกรรม (Pharmaceutical Administration) และวิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ (Pharmaceutical Botany) ที่มหาวิทยาลัยโตเกียว พร้อมกับดูงานการผลิตยาในโรงงานองค์การเภสัชกรรมประเทศญี่ปุ่นเป็นเวลา ๘ เดือน

พ.ศ. ๒๕๑๙ ทางราชการส่งไปศึกษาหลักสูตรระยะสั้นในสาขาวิชาเภสัชกรรมโรงพยาบาล (Hospital Pharmacy) และเภสัชวินิจฉัย (Pharmacognosy) ที่โรงพยาบาลทหารเรือ (National Navy Medical Center) มลรัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา เป็นเวลา ๕ เดือน

พ.ศ. ๒๕๒๐ เข้าศึกษาอบรมวิชาเภสัชกรรมไทยแผนโบราณที่สำนักอายุรเวชแผนโบราณ วัดโพธิ์ ท่าเตียนเป็นเวลา ๑ ปี สอบได้วุฒิบัตรโบราณเภสัชกรรมและได้รับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปเภสัชกรแผนโบราณจากกระทรวงสาธารณสุข

พลงานสำคัญ

● เภสัชกรคนแรกและหัวหน้าแผนกเภสัชกรรมคนแรกของโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

●เป็นผู้เสนอแพทยสภาขอสั่งซื้อยาระงับอาการคลุ้มคลั่งของคนไข้โรคจิตจากต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นคนแรกในประเทศไทย

● เป็นผู้ร่วมก่อตั้งและพัฒนาแผนกเภสัชกรรมโรงพยาบาลศรีธัญญา นนทบุรี, โรงพยาบาลสวนปรุงเชียงใหม่และโรงพยาบาลสวนสราญรมย์ สุราษฎร์ธานี

● อาจารย์พิเศษสอนวิชาเภสัชวิทยา (Pharmacology) คณะเภสัชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

●หัวหน้าผู้ให้การฝึกอบรมงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแก่นิสิต นักศึกษา คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

● หัวหน้าผู้ให้การอบรมและฝึกสอนแก่เภสัชกรของกรมการแพทย์ที่จะออกไปปฏิบัติราชการต่างจังหวัดและเภสัชกรของโรงพยาบาลต่างๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

● เป็นกรรมการในการจัดทำตำราวิชาการ "เภสัชตำรับ" (Pharmacopeia) ของกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

● เป็นผู้หนึ่งในคณะเภสัชกรผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสัมมนาสหพันธ์เภสัชกรรมสมาคมแห่งเอเชีย (Asian Congress of Pharmaceutical Science) ณ ประเทศญี่ปุ่น

● เป็นผู้ก่อตั้งสวนสมุนไพรไทยเป็นแห่งแรกของโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

● วิทยากรรับเชิญบรรยายเรื่อง "สรรพคุณของสมุนไพรไทยในการรักษาโรค" ให้แก่แพทย์และเภสัชกรโรงพยาบาลต่าง ๆรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

● สมาชิกสมาคมเภสัชกรรมโรงพยาบาล

● สมาชิกที่ปรึกษาเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย

ชีวิตบั้นปลาย

เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ขณะที่ยังรับราชการอยู่นั้นต้องประสบปัญหาสุขภาพมากมายโดยเฉพาะโรคกระดูก ต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราชเพื่อผ่าตัดเปลี่ยนกระดูกหัวเข่าทั้งสองข้างโดยใส่หัวเข่าเทียมและดามเหล็กไว้ทั้งนี้ได้รับความกรุณาจาก ศาสตราจารย์ นายแพทย์เจริญ โชติกวณิชย์ หัวหน้าแผนกโรคกระดูกแห่งโรงพยาบาลศิริราชทำการผ่าตัดให้และยังมีน้ำใจเอื้ออาทรดูแลใกล้ชิดซึ่งทางครอบครัวถือว่าเป็นพระคุณอย่างสูงหลังจากผ่าตัดได้ประมาณ ๓ ปี (พ.ศ.๒๕๒๑) ก็ต้องประสบเคราะห์กรรมซ้ำเติมอีกโดยเกิดอุบัติเหตุรถชนอย่างแรงถึงกับกระดูกโคนขาซ้ายหักออกจากกันทำให้มีผลกระทบถึงข้อหัวเข่าเทียมที่ใส่ไว้คุณหมอเจริญ โชติกวณิชย์ รีบทำผ่าตัดด่วนทันทีจนเป็นที่เรียบร้อยพ้นอันตรายแผลผ่าตัดเป็นทางยาวตั้งแต่โคนขาถึงเหนือหน้าแข้ง เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้ต้องใช้ไม้ค้ำเวลาเดินไปจนตลอดชีวิต

ทั้ง ๆ ที่มีโรคภัยเบียดเบียนแต่ก็ยังมีกำลังใจเข้มแข็งอดทนและต่อสู้ด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแม้ว่าจะเดินไม่สะดวกก็ยังเดินทางไปทำบุญกุศลตามวัดต่าง ๆ หลายแห่งทั้งใกล้-ไกล เช่น ไปนมัสการท่านพุทธทาสภิกขุที่สวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานี และพระราชวิสุทธิญาณมงคล (หลวงพ่อจรัญ) วัดอัมพวัน สิงห์บุรีอีกทั้งปฏิบัติธรรมบำเพ็ญบุญเป็นเนืองนิจ

เมื่อหลังเกษียณอายุราชการแล้วไม่นาน ประมาณ พ.ศ.๒๕๓๐ เกิดอาการชาและสั่นตามแขน-ขา จึงเข้าตรวจกับคุณหมอเจริญฯ อีกครั้งหนึ่ง พบว่ากระดูกสันหลังทับกันต้องทำการผ่าตัดแล้วใช้วัสดุพิเศษประกบ แผลยาวประมาณ ๑ คืบ ต่อมา

ไม่นานแผลเกิดติดเชื้ออักเสบเกือบถึงกระดูกสันหลังต้องรีบเข้าผ่าตัดด่วนอีกเพื่อเจาะเอาหนองออกให้หมดพร้อมกับเปลี่ยนวัสดุประกบกระดูกสันหลังใหม่และรักษาอยู่ในโรงพยาบาลจนกระทั่งแผลหายเป็นปกติ

จากการที่เข้าผ่าตัดบ่อยโดยต้องวางยาสลบถึง ๑๑ ครั้งในชีวิต ประกอบกับอายุมากทำให้เกิดอาการผิดปกติทางหัวใจและความดันโลหิตถึงกับเป็นโรคความดันโลหิตสูงต้องเข้ารักษาในโรงพยาบาลหลายแห่งเช่น โรงพยาบาลศิริราช, โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าและโรงพยาบาลธนบุรี เข้าๆ ออกๆ โรงพยาบาลอยู่เสมอตามอาการที่ปรากฏ

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ขณะที่รับประทานอาหารเย็นอยู่นั้นเกิดอาการกระตุกและพูดไม่ชัด ลำตัวเอนไปจะล้มลงแต่สามีและลูกๆ รับไว้ทันจึงเรียกรถพยาบาลโรงพยาบาลธนบุรีมารับตัวโดยด่วน แพทย์เอ็กซ์เรย์สมองปรากฏว่าเส้นเลือดตีบและมีเลือดคั่งในสมองจึงให้ยาสลายลิ่มเลือดได้บางส่วนทำให้ร่างกายซีกซ้ายทั้งหมดใช้การไม่ได้หรือเป็นอัมพาตซีกซ้ายจะต้องมีพยาบาลคอยเฝ้าดูแลตลอดเวลาทางบ้านจึงดัดแปลงห้องให้เหมือนโรงพยาบาลเพื่อให้ได้รับการรักษาอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้

แม้ว่าจะเป็นอัมพาตซีกซ้ายก็ตาม สามีกับลูกๆ ก็ช่วยกันปรนนิบัติและปลอบขวัญให้กำลังใจอีกทั้งพาไปเที่ยวที่สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ หรือไปทำบุญตามวัดในวันพระให้ได้รับความสงบสุขทางใจอยู่เสมอ

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เป็นวันครบรอบ ๕๐ ปีแห่งชีวิตสมรส (๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๑) ทางครอบครัวจึงจัดงานฉลอง "สุวรรณวิวาห์" (Golden Wedding) ให้อย่างสนุกสนานมีความสุขที่สุดกับลูกหลานและหมู่ญาติมิตร

วาระสุดท้าย

เช้ามืดวันพุธที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๒ เกิดอาการแน่นหน้าอกหายใจไม่สะดวกถึงกับขากรรไกรแข็งจึงเรียกรถพยาบาลโรงพยาบาลธนบุรีมารับตัวโดยด่วน แพทย์ให้เครื่องช่วยหายใจและยากระตุ้นหัวใจทางสายน้ำเกลือแล้วพักผ่อนอยู่ในห้องพิเศษเพราะอาการทุเลาขึ้นมากสามาถพูดคุยและรับประทานอาหารได้ตามปกติ แต่พอถึงเวลา ๑๐.๐๐ น. กลับมีอาการกำเริบขึ้นเพราะหายใจขัดและหายใจเองไม่ได้แต่หัวใจและชีพจรยังเต้นอยู่ แพทย์รีบนำเข้าห้อง ไอ.ซี.ยู.โดยด่วนเพื่อใช้เครื่องมือทันสมัยช่วยการหายใจและปั๊มหัวใจอย่างเต็มที่

เวลา ๑๐.๒๙ น. เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง ก็จากไปด้วยอาการอันสงบ สุดความสามารถของแพทย์พยาบาลและเครื่องมือต่างๆ จะช่วยได้ แพทย์ลงความเห็นว่า "หัวใจวาย" หรือ "หัวใจล้มเหลว" สิริรวมอายุได้ ๗๖ ปี ๓ เดือน ๒๓ วัน

รูปแรกในชีวิต

เด็กหญิงฉวีวรรณ เปรุนาวิน อายุ ๖ ขวบ (ยืนกลางระหว่างบิดา-มารดา)
ถ่ายที่บ้านเปรุนาวิน พ.ศ. ๒๔๗๑

นักเรียนโรงเรียนราชินีล่าง นั่งใกล้ท่านอาจารย์ใหญ่ หม่อมเจ้าพิจิตรจิราภา เทวกุล
(แถวนั่งคนที่ ๓ จากซ้าย)

นิสิตคณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๖
(คนที่สองจากขวา)

คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อห้าสิบกว่าปีก่อน

(จากซ้ายไปขวา) พลตรีประสิทธิ์ เปรุนาวิน, ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงถนอมฤดี ภูมิภักดิ์, นางปราบอังวะ (พวง เปรุนาวิน) เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง, ศาสตราจารย์ พลโทสุข เปรุนาวิน

วันสำเร็จการศึกษา
เภสัชศาสตร์บัณฑิต

สองพี่น้อง
แพทย์-เภสัช

พิธีมงคลสมรส ณ สโมสรราชนาวิกสภา ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๑

นางปราบอังวะ (พวง เปรุนาวิน) หลั่งน้ำพระพุทธมนต์แก่คู่บ่าวสาว

แม่กับลูกชายคนแรก

คุณแม่ลูกสี่

ครอบครัวของเรา (คุณพ่อ-คุณแม่กับบุตรชายทั้งสี่)

เภสัชกรคนแรกของโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา

ศึกษาดูงานในประเทศอังกฤษ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๔-๒๕๐๖

**School of Pharmacy
University of London**

ศึกษาดูงานเภสัชกรรม ที่ประเทศญี่ปุ่น พ.ศ. ๒๕๐๗

มหาวิทยาลัยโตเกียว

บริจาคเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา (ปัจจุบัน)
เพื่อสมทบทุนสร้างอนุสาวรีย์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว
(อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๕๐๒ ผู้มีพระคุณ)

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา
(พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๕๐๒)
ผู้มีพระคุณต่อชีวิตเภสัชกรของคุณแม่

ศึกษาหลักสูตรเภสัชกรรมโรงพยาบาล
ที่ National Naval Medical Center
มลรัฐเวอร์จิเนีย สหรัฐอเมริกา

United States Marines Corps
Quantico, Virginia
November 1977

ไปเยี่ยมบุตรชายคนที่สอง
กำลังศึกษาปริญญาเอกที่มหาวิทยาลัยเวียนนา
ประเทศออสเตรีย

ดวงใจมอบเมียขวัญ และแม่

สี่พี่น้อง
เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิปบรรเลง, ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงถนอมฤดี ภูมิภักดิ์, นางกาญจนา แสงส่องใส, นางมาลัย พลาชีวิน

Happy Family

ฐานทัพเรือสัตหีบ ชายทะเลที่แม่รักที่สุด

พักผ่อนชายทะเล

กราบนมัสการท่านพุทธทาสภิกขุที่สวนโมกขพลาราม สุราษฎร์ธานี

ทอดกฐิน / สร้างพระพุทธรูปถวายวัดเครือวัลย์วรวิหาร

ทำบุญตักบาตรที่หน้าบ้าน

อุปสมบทลูกชายคนเล็ก

ผ่าตัดหัวเข่าที่โรงพยาบาลศิริราช

ศาสตราจารย์ นายแพทย์เจริญ โชติกวณิชย์
ผู้ผ่าตัดกระดูกและเป็นผู้มีพระคุณต่อสุขภาพคุณแม่

ขณะป่วยเป็นอัมพาตซีกซ้าย
ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๙-๒๕๔๑

เพื่อนร่วมรุ่นสตรีวัดระฆัง
มาเยี่ยมที่บ้าน

การออกงานสังคมครั้งสุดท้าย
ไปแสดงความยินดีในงานฉลอง อาจารย์ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง ได้เป็นศิลปินแห่งชาติ
(คนยืนขวาสุด) วันอาทิตย์ที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๑

รูปสุดท้ายในชีวิต

รับน้ำหลวงพระราชทานอาบศพ (วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๒)

"คิดไปใจหายไม่วายโศก เหมือนเดือนดับลับโลกไม่แลเห็น
จะแลเหลียวเปลี่ยวเปล่าเศร้าทรวงเย็น ไหนจะเว้นโศกาให้อาดูร"

ภาพสุดท้ายกับครอบครัว

ไม่มีแม่...ใจลูกทุกข์โศกเศร้า
ไม่มีแม่...ผู้ใดเล่าเปรียบเสมือน
ไม่มีแม่...พร่ำสอนวอนหมั่นเตือน
ไม่มีแม่...ให้เราเหมือน...มีแม่เอย...

WESTMINSTER HOSPITAL

(INSTITUTED 1719)

ST. JOHN'S GARDENS, S.W.1

From
THE CHIEF PHARMACIST

Telephone:
VICTORIA 8161
Ext. 204

6th. November 1961

To whom it may concern

This is to certify that Mrs Chaweewan Silapabanleng, of Thailand, at the request of her Government department spent a period of study in this department from 19th. June to 10th. September 1961.

During this time she observed our methods of working and assisted in several sections of the work to my satisfaction.

Herbert S. Grainger

Chief Pharmacist.

. . . .

Telephone No.
EUSTON
[illegible]
Pharmaceutical Dept.
T. D. Whittet
B.Sc. Ph.D. F.P.S. F.R.I.C. D.B.A.
Chief Pharmacist

University College Hospital,
Gower Street,
London, W.C.1.

C. 2/BOAF/1A

February, 28th, 1963.

Dear Sirs,

Report on Mrs. Chaweewan Silapabanleng

Mrs. Chaweewan Silapabanleng worked in this department as a Colombo Plan student from July 16th.until February 28th. when she left to return home.

During this period she spent several weeks in each of the sections of the Department - In- patient Dispensing, Out-patient Dispensing, Manufacturing and Sterile products. She has thus had experience of all types of work in the Pharmacy of a busy teaching hospital.

She has had discussions with me about the organisation of hospital pharmacy in Great Britain and about the preparation of medicament on small and medium scale for use in hospital. She has made a special study of the preparation of tablets and injections and other sterile products.

Mrs. Chaweewan Silapabanleng proved herself to be capable and conscientious and keen to make the best use of the opportunity the Fellowship offered her. She has a pleasant personality and was popular with the rest of the staff.

I am sure the experience she has gained will prove useful to her hospital and to pharmacy in Thailand.

Yours faithfully,

(Dr.) T. D. Whittet.

T. D. Whittet,
Chief Pharmacist.

ใบอนุญาตที่ บ.ภ. ๑๐๖๕๙

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

พุทธศักราช ๒๔๗๙

คณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ

ออกใบอนุญาตฉะบับนี้แก่

นางฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง อายุ ๕๓ ปี

ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการประกอบโรคศิลปะได้รับขึ้นทะเบียนแล้ว ให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผน โบราณ ในสาขา เวชกรรม และมีสิทธิประกอบโรคศิลปะตามประเภทและสาขาดังกล่าวนี้ได้ ภายใต้บทบังคับแห่งกฎหมาย และกฎกระทรวง

ใบอนุญาตออกให้ ณ วันที่ ๒ [illegible] พุทธศักราช ๒๕๑๘

เลขาธิการนายทะเบียน

คณะเภสัชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

เภสัชกรหญิง ฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง

หลังจากสำเร็จการศึกษาจากสถาบันแห่งนี้แล้ว ได้ประกอบวิชาชีพด้วยความวิริยะอุตสาหะมาเป็นเวลายาวนานจนเกิดผลดี ยังประโยชน์และความเจริญก้าวหน้าต่อสังคม สมควรยกย่องสรรเสริญ เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีของเภสัชกรทั้งหลายและเป็นเกียรติประวัติแก่วงศ์ตระกูลสืบไป

ขอให้มีความสุขความเจริญตลอดกาล

ให้ไว้ ณ. วันที่ ยี่สิบสี่ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช สองพันห้าร้อยยี่สิบห้า

อธิการบดี คณบดี

. . . .

เกียรติบัตรฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

นาง ฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง

ได้สำเร็จการอบรมหลักสูตรพิเศษการใช้สมุนไพร
จัดโดยคณะกรรมการบริหารโครงการตามพระราชดำริสวนป่าสมุนไพร
เพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ณ วิทยาลัยครูธนบุรี

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๘ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๗

แพทย์หญิง (กระแส วัชรปาน) ประธานชมรมส่งเสริมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสมุนไพรในพระราชดำริ

พลเรือเอก (อนันต์ เนตรโรจน์) ร.น. ประธานโครงการตามพระราชดำริสวนป่าสมุนไพร

พันตำรวจเอก (อุดม พิบูลย์สวัสดิ์) ประธานกรรมการบริหารโครงการตามพระราชดำริสวนป่าสมุนไพร

เลขที่ ๑๒๒๓๕

กระทรวงสาธารณสุข

ประกาศเกียรติคุณฉบับนี้ให้ไว้เพื่อแสดงว่า

เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง

เป็นผู้ซึ่งได้ประกอบคุณความดี ในการปฏิบัติราชการเป็นประโยชน์ต่อกระทรวงสาธารณสุข
มาด้วยความเสียสละและพากเพียร จนครบเกษียณอายุราชการ.

ขอให้เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๐ เดือน กันพายน พ.ศ. ๒๕๒๕

(ศาสตราจารย์นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๔๒

พี่ระลึกถึงน้องเสมอด้วยความจริงใจเพราะพี่ได้รู้จักกับน้องครั้งแรกเมื่อพี่มาเรียนที่ ร.ร.สตรีวัดระฆัง และพี่เป็นนักเรียนใหม่ ไม่รู้จักใครเลย ได้รู้จักกับน้องเป็นคนแรก เพราะน้องเดินมาหาและทักทายกับพี่ก็ได้มีเพื่อน น้องยิ้มสวยมาก พี่จำได้เพราะตั้งแต่รู้จักกันไม่เคยเห็นหน้าบึ้ง ก็ถูกอัธยาศัยกันดี ทานอาหารกลางวันก็ทานด้วยกัน และเวลาติดขัดเรื่องวิชาเลขคณิตก็ได้ถามกับน้องเสมอ เพราะพี่เป็นคนอ่อนวิชาเลขและพี่รักน้องที่ไม่เคยขัดใจกันเลย หน้าตาน้องก็ยิ้มแย้มแจ่มใสเสมอ ไม่เห็นเคยโกรธใคร เวลากลับจาก ร.ร.เราก็เดินกลับด้วยกันเพราะเป็นทางเดียวกัน หลังจากกันเมื่อจบ ม.๔ ต่างคนต่างไป

พี่ก็ไม่ได้พบกันเลยตั้งแต่ออกจากร.ร. พี่ก็มาเข้าเรียนร.ร.ฝึกหัดครูเพ็ชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ต่างก็มีการศึกษาและการงานเลยทำให้ขาดการติดต่อ มาพบกันอีกครั้งก็งานชุมนุมศิษย์เก่าวัดระฆังสมาคม และงานวันเกิดครบรอบ ๗๐ ปี ของพี่เราก็นัดไปทานอาหารร่วมกันที่บ้านคุณหลวง โดยน้องจินดาเป็นผู้ได้นำพวกเราได้พบกัน จากกันวันนั้นก็ไม่ได้พบกันอีก ทราบครั้งสุดจากน้องจินดา เอี่ยมศิลาว่าน้องไม่ค่อยสบายยังไม่ได้ไปเยี่ยมเยียนกัน และก็มาทราบจากน้องจินดาอีกครั้งเพื่อนร่วมชั้นกันมาน้องฉวีถึงแก่กรรม รู้สึกตกใจและเสียใจมาก พร้อมกันนี้ขออธิษฐานถึงน้องผู้มีคุณงามความดี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงนำน้องไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพในสิ่งที่ดีทุกประการ

รักและระลึกถึงน้องด้วยความจริงใจ

สง่า อิงคุลานนท์ (จัมมะสุกร)

(ท่านผู้หญิงสง่า อิงคุลานนท์)

ในวังสวนจิตรลดา

เพื่อนร่วมรุ่นโรงเรียนสตรีวัดระฆัง (ท่านผู้หญิงสง่า อินคุลานนท์ นั่งกลาง)

ด้วยรักและคิดถึงพี่หวี

คุณฉวีวรรณ (เปรุนาวิน) ศิลปบรรเลง-พี่หวีกับข้าพเจ้าจินดา (เมืองมั่งคั่ง) เอี่ยมศิลา เป็นเด็กนักเรียนศิษย์เก่าโรงเรียนสตรีวัดระฆัง มาด้วยกันตั้งแต่ชั้นประถมต้นและเรียนจบมัธยมปีที่ 6 พร้อมๆ กัน เป็นลูกบ้านช่างหล่อ บางกอกน้อย เด็กฝั่งธนฯด้วยกัน เมื่อเป็นเด็กๆ ที่หวีบอกว่า เราแก่กว่าตัวนะ ตัวต้องเรียกเรา "พี่หวี" และพี่หวีก็ทำตัวเป็นพี่สาวได้สมจริง เป็นพี่หวีที่อารมณ์ดี ใจดี ยิ้มเสมอรับฟังและหัวเราะชอบใจที่เห็นซนและตลกให้ดู พี่หวีชอบติวเลขคณิตเป็นประจำให้เมื่อเวลาทำการบ้าน พี่หวีกับข้าพเจ้านั่งโต๊ะคู่ตัวเดียวกัน พี่หวีจะนั่งทางด้านขวามือของข้าพเจ้า พี่หวีจะตั้งใจเรียนไม่จุ๊กจิ๊ก เหตุประทับใจที่สุดที่พี่หวีจะเอียงสมุดเลขคณิตให้ดูแทบทุกครั้งเวลาสอบ กลัวข้าพเจ้าจะทำไม่ได้ เมื่อจบ ม.6 แล้วไม่พบกันนาน เริ่มพบกันใหม่ในงานชุมนุมศิษย์เก่าสตรีวัดระฆังสมาคม ดีใจมาก พี่หวีจบจุฬาลงกรณ์ฯ แต่งงานแล้ว ข้าพเจ้าจบธรรมศาสตร์ฯ แต่งงานแล้ว ต่างคนก็ต่างเชียร์กันให้เป็นกรรมการศิษย์เก่าและตั้งแต่นั้นก็พบกันบ่อยๆ เวลาประชุม, ชุมนุมเพื่อนร่วมรุ่นรับประทานอาหารร่วมกัน งานแต่งงานลูกหลาน งานทำบุญกุศลร่วมกันทุกปี เนื่องจากพี่หวีอ้วน ร่างกายไม่สมบูรณ์ ระยะหลังๆ จะเดินไม่ถนัด สุขภาพทางขาไม่ดี ต้องนอนพักผ่อน เวลาไปเยี่ยมพี่หวีพร้อมหลานๆ พี่หวีจะยิ้มแย้มแจ่มใส ดีใจมากๆ พี่หวีไม่เคยบ่น คร่ำครวญถึงความเจ็บปวด จะคุยให้ฟังถึงการไปเที่ยวที่นั่นที่นี่อย่างสนุก จะชื่นชมกับชีวิตที่ประสบความสำเร็จของลูกๆ พร้อมทั้งเรื่องลำดับลูกหลานให้ฟังอย่างตั้งใจ ครั้งสุดท้ายยังนัดหมายชวนไปพักผ่อนที่แสมสาร สัตหีบ ทำให้ดูเหมือนว่าการนอนบนเตียงเป็นปี การเล่าเรื่องต่างๆ บนเตียงเป็นของธรรมดา ไม่ทุกข์ร้อน ทำให้ผู้ไปเยี่ยมสบายใจกลับไปโดยทุกครั้งพี่หวีจะให้อยู่คุยกันนานๆ เสมอ ครั้งหนึ่งเมื่อไม่นาน พี่หวีเปิดเผยว่า "พี่อายุอ่อนกว่าน้องดา" ก็ไม่รู้จะทำยังไง ปล่อยให้เรียกพี่เรียกน้องกันเสียเคยปาก ตกลงกันให้เลยตามเลยไปก็แล้วกัน

พี่หวีทิ้งร่างจากไปแล้วตามกฎธรรมชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ถ้าวิญญาณมีจริงชาติหน้ามีจริง เกิดใหม่เรามาเป็นพี่น้องกันจริงๆ เถิด ด้วยความรักและคิดถึงขออธิษฐานให้คุณความดีและสิ่งศักดิ์สิทธิ จงโปรดอภิบาล และนำดวงวิญญาณของพี่หวีไปสู่สุคติ ณ สัมปรายภพด้วยเทอญ

จินดา เอี่ยมศิลา

(จินดา เอี่ยมศิลา)

๘ เมษายน ๒๕๔๒

"สุวรรณวิวาห์"

นภาพร่างกระจ่างฟ้าดาราดาษ
งามผุดผาดผ่องพรรณคืนหรรษา
เย็นพระพายรำเพยโชยเชยมา
กลิ่นผกาหอมหวนรัญจวนใจ
จิตรำลึกนึกถึงซึ่งครั้งก่อน
"ห้าสิบปี" ย้อนกลับไปใหม่
ทุกภาพแห่งความหลังยังอำไพ
คงสดใสซาบซึ้งตราตรึงทรวง
ไม่มีทางเสื่อมสลายคลายเกลียวรัก
ยิ่งแนบนักสลักอยู่เฉกภูหลวง
ต่อสายตาผู้ใกล้ชิดสนิทปวง
สุดาดวง "ฉวีวรรณ" ขวัญ "สมชาย"
สุวรรณวิวาห์เวียนมาถึง
ขอให้วันหนึ่งนี้มีความหมาย
จักถนอมรักมั่นจวบวันวาย
ดุจจันทร์ฉายคู่หล้าชั่วฟ้าดิน .

นาวาโท สมพงษ์ พลรัตน์ ผู้ประพันธ์

คู่บ่าวสาวกำลังเต้นรำในงานมงคลสมรสที่สโมสรราชนาวิกสภา

"เรือนหอหลังแรก" เรือนหอหลังนี้ "อิงอร" นักประพันธ์อาวุโสชอบมานั่งเขียนนวนิยาย เป็นประจำและตั้งชื่อให้ว่า "กระท่อมฝัน"

ศรีภรรยาผู้แสนดี

ผมได้พบกับคุณหน่อย (คุณฉวีวรรณฯ) เมื่อเป็นนิสิตจุฬาฯ ปีสุดท้าย ผมเรียนคณะวิศวกรรมศาสตร์คุณหน่อยเรียนคณะเภสัชศาสตร์ คณะของเราอยู่ไม่ไกลกันเพียงแต่มีคณะอักษรศาสตร์คั่นกลางอยู่เท่านั้น ช่วงที่เรียนอยู่เป็นช่วงที่ลำบากมากเป็นระยะวิกฤตของบ้านเมืองเพราะเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง จุฬาฯ ต้องปิดเรียนเพราะทหารญี่ปุ่นอยู่เต็มไปหมด พอสงครามสงบจึงได้กลับเข้าเรียนต่อ ระยะหลังสงครามนี่แหละผมจึงได้พบกับคุณหน่อย

เพียงพบกันครั้งแรก...หัวใจของผมก็ได้สัมผัสกับอำนาจอันแปลกประหลาดซึ่งไม่รู้ว่าเป็นอะไร แต่รู้สึกว่าเป็นความสุข, ความอบอุ่นสดชื่นที่ไม่เคยได้รับมาก่อนเลยในชีวิต คุณหน่อยมีอัธยาศัยสุภาพนิ่มนวลอ่อนหวานน่ารักและพูดจาไพเราะ รอยยิ้มของเธอยังประทับใจผมอยู่จนกระทั่งบัดนี้ ดูเหมือนว่าคุณหน่อยเป็นสุภาพสตรีที่มีคุณลักษณะพิเศษกว่าใครๆ เพราะเมื่อได้อยู่ใกล้ๆ แล้วจะรู้สึกมีความสุขชื่นใจบอกไม่ถูกคล้ายกับที่เรียกว่า “Happy to be with” หรืออะไรทำนองนั้น

พอเราสำเร็จการศึกษาและเข้ารับราชการแล้ว ผมก็จัดผู้ใหญ่ไปสู่ขอตามประเพณีแล้วเราก็เข้าพิธีมงคลสมรสในวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๔๙๑ อยู่กินกันอย่างมีความสุขในเรือนหอหลังเล็กๆ ชั้นเดียวที่ปลูกไว้ในบริเวณบ้านคุณพ่อ (หลวงประดิษฐไพเราะ) เรือนหอหลังนี้ “อิงอร” นักประพันธ์อาวุโสชอบมานั่งจินตนาการแต่งนวนิยายเป็นประจำ ท่านจึงตั้งชื่อเรือนหอของเราว่า “กระท่อมฝัน”

ผมกับคุณหน่อยอยู่กันมาด้วยความรักความเข้าใจไม่ได้เหินห่างกันเลย คุณหน่อยเป็นภรรยาผู้เพียบพร้อมและปฏิบัติหน้าที่แม่ของลูกได้อย่างดีที่สุด ความดีของเธอทำให้ผมรู้สึกว่าเธอคือชีวิตจิตใจของผมด้วย เราต่างเห็นอกเห็นใจเอื้อเฟื้อต่อกันตลอดมาครอบครัวของเราเป็นครอบครัวที่มีความสุขพอสมควร แต่อนิจจา... คุณหน่อยมีโรคภัยเบียดเบียนมากมายเข้าโรงพยาบาลอยู่เสมอ ต้องผ่าตัดหลายครั้งแต่ละครั้งก็น่ากลัวอันตรายเพราะมีหลายโรคแทรกซ้อนต้องถูกเฉือนถูกผ่า, ถูกแทงเข็มน้ำเกลือ, ถูกฉีดยาสารพัดเจ็บปวดทรมานเหลือเกิน ผมคอยเฝ้าดูแลใกล้ชิดตลอดเวลาด้วยใจวิตกกังวลและสงสารเป็นที่สุด

ในยามที่ร่างกายสบายดีพอจะไปไหนมาไหนได้เราจะไปด้วยกันเสมอไม่ว่าจะใกล้ไกลแค่ไหนก็ตาม แต่ถ้าหากคุณหน่อยไม่ไป ผมก็ไม่ไปเหมือนกันเพราะผมถือคติว่า “No wife no go. Wife goes O.K.” ฉะนั้นเราจึงเป็นคู่ที่อยู่คู่เคียงกันตลอดไม่เคยห่างกันเลย

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เป็นวันครบรอบ ๕๐ ปีแห่งการแต่งงานของเรา ลูกๆ ได้จัดงานฉลองใหญ่ “สุวรรณวิวาห์” (Golden Wedding) ให้อย่างสนุกสนาน เป็นวันแห่งความสุขที่สุดของครอบครัวเรา วันนั้นแม้ว่าคุณหน่อยต้องนั่งรถเข็น เพราะเดินไม่ได้ แต่ก็ยิ้มแย้มแจ่มใสเบิกบานเป็นสุขเพราะได้รำพึงถึงอดีตอันหวาน ชื่นเมื่อห้าสิบปีก่อน..."ทุกภาพแห่งความหลังยังอำไพ...คงสดใสซาบซึ้งตราตรึงทรวง..."

แต่แล้ว...พอย่างเข้าปี ๒๕๔๒ ผมไม่คาดคิดเลยว่า วันที่ ๒๐ มกราคม จะเป็น วันที่เราต้องพลัดพรากจากกัน คุณหน่อยจากผมไปอย่างไม่มีวันกลับ...จากกันชั่ว นิรันดร...

คุณหน่อยที่รักผู้น่าสงสารยิ่ง...ผมขอให้คุณจงไปสู่สุคติภพที่สุขสบายและดีกว่านี้ ไม่ต้องเจ็บปวดทนทุกขเวทนาแสนสาหัสอีกเลย คุณหน่อย....ศรีภรรยาผู้แสนดีของผม ขณะนี้...คุณคงรู้ว่าหัวใจผมระทมทุกข์ยิ่งใหญ่เพียงใด...ขอกล่าวเพียงสั้นๆ ว่า... "สุดแสนอาลัยยิ่ง"

น.อ. สมชาย ศิลปบรรเลง ร.น.

(นาวาเอกสมชาย ศิลปบรรเลง)

พิงกัน สัญญลักษณ์ล้ำ สื่อบวร
หนึ่งคือ ดวงสมร หนึ่งข้าฯ
รักจริง ดุจสิงขรณ์ พิงเงอบ กันหา
รักสถิตย์ ชั่วฟ้า ตราบสิ้นดินสลาย

โดย คุ้ม แสงศิลป์
๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๔

สุวรรณวิวาห์เวียนมาถึง
ขอให้วันหนึ่งนี้มีความหมาย
จักถนอมรักมั่นจวบวันวาย
ดุจจันทร์ฉายคู่หล้าชั่วฟ้าดิน

สุวรรณวิวาห์

ทำนองไทยเดิม (ลาวเจริญศรีและลาวเสี่ยงเทียน)

เนื้อร้อง นาวาโท สมพงษ์ พลรัตน์

Vocal

สุวรรณวิวาห์

ตา ผู้ ใกล้ ชิด ส-นิท _____ ปวง _____ ต่อ สาย ตา ผู้ ใกล้ ชิด ส-นิท _____
ปวง สุ ดา ______ ดวง ฉ - วี ________ วรรณ เออ _______________ ขวัญ สม
ชาย สุ ดา ______ ดวง ฉ - วี ________ วรรณ เออ _______________ ขวัญ สม
ชาย _______________ สุ-วรรณ _ วิ __ วาห์ เออ _______ เวียน มา ถึง _________
_________ สุ-วรรณ _ วิ __ วาห์ เออ _______ เวียน มา ถึง ขอ ____ ให้ วัน หนึ่ง _______
นี้ เออ _________ มี ความ หมาย __ ขอ ให้ วัน หนึ่ง _______ นี้ เออ _______
_________ มี ความ หมาย ________ จัก ถ - นอม ______ รัก มั่น จวบ วัน ______
วาย ______ จัก ถ - นอม ______ รัก มั่น จวบ วัน ______ วาย ดุจ จันทร์ _
ฉาย คู่ _________ หล้า เออ ________________ ชั่ว ฟ้า ดิน ดุจ จันทร์ _____
ฉาย คู่ _________ หล้า เออ _________________ ชั่ว ฟ้า ดิน เอย _____

อาลัย...คุณฉวีวรรณ น้องรัก

กระผมมีความเชื่อในกฎแห่งกรรมและสัจธรรมของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตนเอง และจะต้องได้รับผลแห่งกรรมนั้น กรรมในที่นี้จะเป็นกรรมดีก็ได้ กรรมชั่วก็ได้ สมดังพุทธภาษิตที่ว่า กลยาณการี กลยาณ ปาปการีจปาปกํ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว และผลแห่งกรรมย่อมจำแนกสัตว์ ให้ดีเลวตามควรแก่กรรมนั้นๆและเกิดศรัทธาในลักษณะ 3 ประการ ทางพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า ไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ซึ่งมนุษย์และสัตว์ทั้งหลาย ไม่อาจล่วงพ้นลักษณะ 3 ประการนี้ไปได้ แม้กระทั่งมนุษย์ซึ่งมารวมกันเป็นหมู่คณะ ชุมชนหรือสังคม ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงจากกฎนี้ได้เช่นกัน แต่กระผมก็อดที่จะใจหายไม่ได้กับการได้ทราบว่า น้องฉวีวรรณผู้ซึ่งเป็นน้องสาวภรรยาของกระผมได้จากโลกนี้ไปด้วยอาการอันสงบ กระผมมีความประทับใจในความอ่อนหวานนุ่มนวล ในกิริยามารยาท ความขยันหมั่นเพียร ความเสียสละ และความโอบอ้อมอารี ที่มีอยู่พร้อมในตัวคุณฉวีวรรณเสมอมา คุณฉวีวรรณเป็นมารดาที่เข้าใจจิตใจของบุตรในทุกเรื่อง เป็นคนมีเหตุผล มีความเป็นประชาธิปไตยในการรับฟังความคิดเห็นของบุตรตลอดมา ทำให้บุตรอบอุ่นไว้วางใจเมื่อเกิดปัญหา และมีความสุข กระผมชื่นชมการเลี้ยงดูบุตรในด้านการศึกษาโดยให้บุตรทุกคนได้เข้าเรียนในโรงเรียนวชิราวุธจนสำเร็จทุกคน มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ รับราชการเป็นนายทหารเรือประจำกองทัพเรือ รับใช้ประเทศชาติ นอกจากนี้คุณฉวีวรรณยังปลูกฝังให้รักทางการดนตรี สมกับเป็นครอบครัว **"ศิลปบรรเลง"** โดยเฉพาะดนตรีไทย บุตรทุกคนของคุณฉวีวรรณสามารถเล่นเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด ยามว่างบุตรทุกคนจะร่วมเล่นดนตรีไทยด้วยกันอย่างไพเราะ ทั้งนี้ก็ด้วยการอบรมเลี้ยงดูของคุณฉวีวรรณที่ปลูกฝังให้บุตรทุกคนรักการดนตรีตั้งแต่เยาว์วัย และยังส่งผลให้เชื่อมความรักใคร่สามัคคีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัวโดยมีดนตรีเป็นสื่อเชื่อมโยง ซึ่งกระผมถือว่าน้องฉวีวรรณเป็นมารดาที่เพียบพร้อมในหน้าที่ของผู้ให้กำเนิดอย่างแท้จริง

คุณฉวีวรรณได้จากโลกนี้ไปโดยทิ้งความดีไว้เป็นอนุสรณ์ กระผมจึงหวังว่าดวงวิญญาณของน้องฉวีวรรณได้จากโลกนี้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพอย่างแท้จริง.

พล.ร.ต.-อุดร ภูมิภักดิ์

ด้วยความรักและอาลัย

เมื่อ **เภสัชกรหญิง ฉวีวรรณ เปรุนาวิน** เรียนจบจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ไม่นานก็แต่งงานกับวิศวกรหนุ่มจากมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งเป็นบุตรของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ปัจจุบันคือ **นาวาเอกพิเศษ สมชาย ศิลปบรรเลง** เธอเป็นสะใภ้คนหนึ่งของ **"บ้านนักดนตรีไทย"** ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ ๑๓๕ ถนนบริพัตร ตำบลบ้านบาตร อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร เป็นบ้านนักดนตรีไทยบ้านเพียงเดียวที่ตั้งอยู่ท่ามกลางชุมชน **"บ้านบาตร"** อาชีพทำบาตรพระ และชุมชน **"บ้านดอกไม้"** อาชีพทำดอกไม้ไฟ ใกล้ๆ ภูเขาทองและวัดสระเกศฯ สมัยก่อนมักจะเรียกที่ตั้งของ "บ้าน" ตามชื่อ "ตำบล" เพื่อให้รู้ว่าอยู่ตั้งในเขตใดของเมือง ดังนั้น บ้านของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) หรือ บ้านของสกุล "ศิลปบรรเลง" ซึ่งเป็นบ้านนักดนตรีไทย จึงถูกเรียกขานว่าเป็น "สำนักดนตรีไทย - บ้านบาตร" ตามชื่อของตำบลบ้านบาตรไปด้วย

บ้าน **"ศิลปบรรเลง"** ที่ตำบลบ้านบาตร นั้น มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ เศษ มีเรือนปลูกอยู่หลายหลังโดยรอบบริเวณ เว้นตรงกลางเป็นสนามรูปวงรีใช้เป็นที่ตั้งโรงพิธีไหว้ครูดนตรีไทย (เดิมเป็นสนาม คอร์ทแบดมินตัน) เรือนแต่ละหลังมีลักษณะแตกต่างกัน ตั้งแต่เรือนไทยฝากระดานหลังใหญ่ซึ่งปลูกไว้ก่อนที่ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯจะมาซื้อที่และปลูกเรือนหลังใหญ่เป็นเรือนไม้สักสองชั้นแบบทันสมัย ซึ่งเป็นที่นิยมปลูกกันในยุคต้นรัชกาลที่ ๗ นอกจากนั้นก็มี เรือนเครื่องดนตรีซึ่งใช้เป็นที่เก็บเครื่องดนตรีและเป็นที่สอนดนตรีไทยของท่านครูฯ และมีเรือนที่พักอาศัยของบุตรหลาน และศิษย์ดนตรีไทยของท่านครูฯ อีกหลายหลัง

ดิฉันเคยถาม "คุณน้าสมชาย" ว่าเหตุใดจึงสร้างเรือนหอของท่านหลังเล็ก ๆ น่ารักเหมือนบ้านตุ๊กตา ท่านตอบว่า "นกน้อยทำรังน้อยแต่พอตัว"...ต่อมาท่านมี "ลูกนก" เพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกที (มีลูกชายสี่คน) จึงได้รื้อบ้านหลังเล็กแล้วสร้างบ้านหลังใหญ่ขึ้นแทน เพื่อให้เพียงพอกับจำนวนลูกชายของท่าน....แต่ในที่สุดทั้งครอบครัวก็ย้ายไปอยู่ที่บ้านคุณพ่อของ "คุณน้าฉวีวรรณ"ที่ฝั่งธนบุรี คือ "บ้านเปรุนาวิน" ที่ถนนอรุณอัมรินทร์ (ตรงข้ามกรมอู่ทหารเรือ) คงเป็นเพราะ "คุณน้าสมชาย" รับราชการเป็นทหารเรือ ทำงานด้านวิศวกรที่กรมอู่ทหารเรือ และ "คุณน้าฉวีวรรณ" รับราชการเป็นเภสัชกร ที่โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยาฯ การเดินทางไปทำงานสะดวกมากกว่าอยู่ทางฝั่งพระนคร

ดิฉันเป็นรุ่นหลานของ ท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) จึงเรียกท่านทั้งสองว่า **น้าอู๊ด - น้าหน่อย** และ เรียกลูกชายของท่านว่า **น้องเอิ๊ด – น้องเอ๊ด – น้องอ้อ – น้องแอ้** จำได้ว่าน้องทั้ง ๔ คน ซุกซนมากเพราะเป็นผู้ชายล้วนๆ ปัจจุบันนี้ต่างก็เติบโตมีครอบครัวเป็นผู้ใหญ่กันหมดแล้ว ไม่น่าแปลกใจที่ "น้องเอิ๊ด – น้องเอ๊ด – น้องอ้อ" ทั้ง 3 คน รับราชการเป็น "ทหารเรือ" คงเหลือ "น้องแอ้" คนสุดท้องคนเดียวที่เป็นพลเรือน ทั้งนี้เพราะ "คุณพ่อ" รับราชการเป็นทหารเรือ และบ้านก็บ้านอยู่ใกล้ "พระราชวังเดิม" ซึ่งเป็นที่ตั้งกองทัพเรือ น้องเอิ๊ด – **ทะเล เปรุนาวิน** (คุณน้าหน่อยยกให้เป็นลูกบุญธรรมของพี่ชาย – พลโทสุข เปรุนาวิน) และน้องอ้อ – **เทพรังสรรค์ ศิลปบรรเลง** นั้น

เป็นทหารเรือเต็มตัวทำหน้าที่ "รั้วของชาติ" อย่างเต็มที่ ได้รับเหรียญกล้าหาญเป็นเกียรติประวัติแทนด้านดนตรี ส่วนน้องแอ้ - **สันติเทพ ศิลปบรรเลง** นั้น ทำงานด้านบรรณารักษ์และเป็นอาจารย์สอนตามสถาบันการศึกษาต่างๆ แต่ได้ทำหน้าที่ตัวแทนครอบครัว "คุณน้าสมชาย" ไปร่วมงาน**ของ**มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นประจำ อย่างไรก็ตาม น้องเอ็ด – **ดร. วิษณุเทพ ศิลปบรรเลง** ซึ่งจบปริญญาเอกทางด้านดนตรีสากลจากประเทศออสเตรีย ก็ได้เป็นผู้หนึ่งในรุ่นหลานของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะฯ ที่สืบสานงานดนตรี แม้ว่าจะเป็นดนตรีสากลก็ตาม

สำหรับบุตรหลานบ้าน "ศิลปบรรเลง" นั้นยังมีอีกหลายคนที่ทำหน้าที่สืบสานศิลปะด้านการดนตรี (ทั้งไทยและสากล) ที่สำคัญ คือ คุณน้า **"ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง"** บุตรชายคนโตของท่านครูหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) นั้นท่านเป็นคนไทยคนแรกของประเทศไทย ที่เดินทางไปศึกษา และได้รับปริญญาการแต่งเพลงสากล จาก มหาวิทยาลัย เก-ได เมืองโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น โดยเรียนกับ **ดร.เคลาส์ ปริงส์ไฮม์** ซึ่งเป็นศิษย์ของดุริยกวีเอกของโลกถึงสองท่านคือ **กุสตาฟ มาเล่อร์** และ **ริชาร์ด เสตร๊าส์** แต่เนื่องจาก ดร.เคลาส์ ปริงส์ไฮม์ เป็นชาวเยอรมันเชื้อสายยิว จึงได้ลี้ภัยจากนาซีเยอรมันไปเป็นอาจารย์สอนดนตรีสากลที่ประเทศญี่ปุ่น

อาจารย์ ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง นั้นท่านมีผลงานการแต่งเพลงประเภทซิมโฟนีส่งเข้าประกวดระดับโลก ที่ประเทศเบลเยี่ยม และได้อยู่ในลำดับที่ 5 ของ Top Ten มาแล้ว อีกทั้งท่านมีผลงานการแต่งเพลงให้การแสดงละครเวทีของ "คณะผกาวลี" และคณะละครอื่น ๆ เป็นที่นิยมและมีชื่อเสียงมาก ในช่วงเวลาหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 สงบใหม่ ๆ และ ท่านได้รับการยกย่องเป็น **"ศิลปินแห่งชาติ"** สาขาศิลปะการแสดง (นักแต่งเพลง) ประจำปี พ.ศ.2541 นี้ ทำให้ญาติพี่น้องสายสกุล "ศิลปบรรเลง" ดีใจมากจัดงานเลี้ยงฉลองแสดงความยินดีให้กับท่านและเป็นงานรวมญาติ "ศิลปบรรเลง" ไปพร้อมกันด้วย **"คุณน้าหน่อย"** นั้น แม้ว่าอยู่ในวัยที่สูงอายุแล้ว อีกทั้งมีสุขภาพไม่ค่อยแข็งแรงเพราะผ่าตัดหัวเข่า ต้องนั่งรถเข็น ก็ยังอุตส่าห์ไปร่วมงานเลี้ยงแสดงความยินดีพร้อมกับคุณน้าสมชาย น้องเอ็ด และน้องแอ้....น่าประทับใจจริง ๆ

เสียดาย...ที่ครั้งนั้นพวกเราได้พบ **"คุณน้าหน่อย"** เป็นครั้งสุดท้ายในหมู่ญาติ **"ศิลปบรรเลง"** เพราะหลังจากนั้นประมาณหนึ่งเดือนก็ได้รับทราบข่าวที่น่าตกใจว่าท่านได้จากพวกเราไปแล้วอย่างสงบและกระทันหันด้วยอาการของโรคหัวใจวาย

ในฐานะที่ **"คุณน้าหน่อย"** หรือ **เภสัชกรหญิง ฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง"** เป็นศรีสะใภ้คนหนึ่งของ "บ้านนักดนตรีไทย" สายสกุล **"ศิลปบรรเลง"** ดิฉันขอเป็นตัวแทนลูกหลานแสดงความรักและอาลัยในการจากไปของท่านอย่างยิ่ง...ขอดวงวิญญาณของท่านจงสู่สุขคติภพ เทอญ

(นางสาว มาลินี สาคริก)

เลขาธิการ มูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

เลขที่ ๔๗ ถนนเศรษฐศิริ สามเสนใน พญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

สำหรับลูกรักทั้งสี่

จาก แม่ หน่อย.

MOTHER

M is the Million things she gave me
O means only she's growing Old
T is for the Tears she shed to save me
H is for her Heart of purest gold
E is for the Eyes with love light shining
R means Right and Right she'll always be
Put them all together they spell MOTHER
A word that means the World to me

แม่ผู้แสนประเสริฐ

เรา...เอิ๊ด เอ๊ด อ้อ แอ้ สี่คนพี่น้องเป็นลูก "แม่หน่อย" ร่วมท้องเดียวกัน เมื่อแม่คลอดเรามา แม่ก็เฝ้าบำรุงเลี้ยงดูอย่างดีให้มีความสุขและความอบอุ่นในอ้อมอกแม่ ตั้งแต่จำความได้...เราจะเห็นแม่ยิ้มให้ทุกครั้งที่สบตา แม่จะยิ้มหวานชื่นด้วยแววตามีประกายแห่งความรักความเมตตาอันบริสุทธิ์จากดวงใจ แม่พูดกับลูกทุกคนด้วยวาจาไพเราะอ่อนหวาน ทั้งยังคอยพร่ำสอนให้เป็นคนดีและเฝ้าตักเตือนห้ามปรามไม่ให้ประพฤติเสื่อมเสีย จำได้ว่าเวลานอนแม่จะเห่กล่อมเราทุกคืนด้วยบทกลอนสุภาษิตสอนใจหลายบท เช่น "...ลูกเอ๋ยจงน้อมนำ...จิตจดจำคำของแม่...อย่าแส่หาเรื่องราว...อย่าทำฉาวสิ่งชั่ว...อย่ามั่วสุมคนพาล...อย่าระรานผู้อื่น..." หรือ "วิชาเหมือนสินค้า อันมีค่าอยู่เมืองไกล ต้องยากลำบากไป จึงจะได้สินค้ามา..." ฯลฯ บางครั้งแม่จะนำบทกวีนิพนธ์เพราะๆหรืออ่านหนังสือมูลบทบรรพกิจให้ฟังก่อนนอน บางทีก็จะเล่านิทานหรือร้องเพลงให้ฟังจนเคลิ้มหลับไป บทเห่กล่อมเหล่านี้พวกเรายังจำได้ติดหูติดใจจนบัดนี้ รู้สึกเป็นสุขที่สุดเมื่ออยู่ใกล้ชิดแม่ เราไม่เคยลืมวันชื่นคืนสุขแห่งวัยเด็กในอ้อมอกแม่อันแสนอบอุ่น...

พอโตขึ้นเข้าโรงเรียนอนุบาล แม่ก็ตามไปส่งถึงหน้าโรงเรียนโดยขอให้รถเมล์จอดรอ (สมัยนั้นรถไม่มากเหมือนปัจจุบัน) ต่อมาคุณพ่อมีรถขับก็ขับไปรับ-ส่งทุกวัน รู้สึกสนุกสนานเหลือเกินที่ได้เล่นกันในรถซึ่งมีคุณพ่อเป็นคนขับ คุณแม่พูดคุยเย้าแหย่กับเราอย่างครื้นเครง

ครั้นถึงชั้นประถม คุณพ่อคุณแม่ส่งเราเข้าโรงเรียนประจำ (วชิราวุธวิทยาลัย) หมดทุกคน สมัยนั้นได้กลับบ้านเดือนละครั้งเดียวคุณพ่อคุณแม่จะไปเยี่ยมทุกวันอาทิตย์เอาขนมและอาหารฝีมือคุณแม่ทำเองไปให้รับประทานอย่างเอร็ดอร่อย พอขึ้นชั้นมัธยมก็ห่างจากการเยี่ยมไปบ้างเพราะโตๆ กันแล้ว เวลากลับบ้านจะเป็นเวลาที่สุขสำราญมากที่สุดเนื่องจากได้อยู่กันพร้อมหน้าพ่อแม่ลูก เราเล่นกัน,คุยกัน,หัวเราะ,และเล่นดนตรีด้วยกันโดยแม่เป็นนักร้องประจำวงและรู้สึกว่าแม่ร้องเพลงได้เพราะที่สุด ครอบครัวเรา ๖ ชีวิตเป็นครอบครัวบันเทิงที่มีความร่าเริงเบิกบานจึงมีแต่รอยยิ้มกับเสียงหัวเราะอยู่เสมอโดยมีแม่เป็นความชื่นใจของบ้าน

กาลเวลาแห่งชีวิตผ่านพ้นไปโดยลำดับ พี่คนโตเรียนที่โรงเรียนนายเรือ คนที่สองไปเรียนต่างประเทศ คนที่สามสอบเข้าโรงเรียนเตรียมทหารและเข้าโรงเรียน

นายเรือ ส่วนน้องคนเล็กเรียนมหาวิทยาลัย ทั้งหมดนี้คุณแม่ต้องรับภาระหนักเรื่องการศึกษาเล่าเรียนซึ่งทั้งคุณพ่อและคุณแม่ก็ได้ทำหน้าที่ของบุพการีผู้มีพระคุณยิ่งใหญ่ในการส่งลูกเรียนจนสำเร็จการศึกษาหมดทุกคน ด้วยความเหน็ดเหนื่อยเสียสละกระเบียดกระเสียนประหยัดมัธยัสถ์ของคุณพ่อคุณแม่ จวบจนกระทั่งเราได้ทำงานเป็นหลักฐานมั่นคงแม่ก็ยังเป็นห่วงเป็นใยติดตามดูแลแก้ปัญหาชีวิตให้อย่างชาญฉลาด น้ำใจของแม่เปรียบประดุจ "แม่พระ" ผู้สร้างสรรค์ให้ลูกได้เกิดและเติบใหญ่ได้รับการศึกษาอบรมดีมีความเจริญก้าวหน้ามาจนบัดนี้ก็ด้วย "มือแม่" ทั้งสิ้น

แต่...คุณแม่ต้องผจญกับความทุกข์ทรมานแสนสาหัสจากโรคภัยไข้เจ็บที่รุมเร้าสุขภาพร่างกายโดยเฉพาะโรคกระดูกต้องเข้าผ่าตัดซ้ำแล้วซ้ำเล่าไม่รู้กี่ครั้งต่อกี่ครั้ง แม่เข้าโรงพยาบาลแต่ละครั้งพวกเราก็ไปเฝ้าปรนนิบัติใกล้ชิดด้วยความวิตกกังวล แต่การที่แม่ได้ทำบุญไว้เสมอจึงช่วยคุ้มครองให้รอดพ้นวิกฤตจากการวางยาสลบผ่าตัดมาได้ทุกครั้ง หลังผ่าตัดก็ต้องพาแม่ไปทำกายภาพบำบัดอีกเป็นเวลานานกว่าจะหาย ชีวิตของแม่ผูกพันอยู่กับโรงพยาบาลจนตลอดชีวิตแทบจะหาความสุขสบายทางกายไม่ได้เลย แต่แม่ก็อดทนต่อสู้กับความเจ็บปวดทุกขเวทนาด้วยจิตใจเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวแห่งความเป็นนักสู้โดยแท้

แม้ว่าเราจะรักษาสุขภาพกายแม่ไม่ได้ เราก็พยายามรักษาสุขภาพใจของแม่ให้ได้รับความสุขสดชื่นอยู่เสมอ บ้างก็พานั่งรถเข็นไปเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ บ้างก็ไปพักผ่อนตากอากาศชายทะเลที่ฐานทัพเรือสัตหีบ แม่รักสัตหีบมากเพราะชีวิตของแม่ผูกพันกับทหารเรือมาตั้งแต่เกิดจึงประทับใจบรรยากาศชายทะเลสัตหีบมากกว่าที่ใดๆ นอกจากนี้เราก็พาแม่ไปทำบุญในวันพระหรือเที่ยวชมวัดต่างๆ ที่แม่อยากไป

"แม่หน่อย" เป็นผู้ใจบุญและศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง แม่เคารพนับถือท่านพุทธทาสภิกขุมากที่สุด นำคำสอนของท่านมาสั่งสอนพวกเราต่ออีกเสมอๆ แม่ได้ทำบุญไว้มากมาย เช่น ทอดกฐิน-ผ้าป่า สร้างพระพุทธรูป สร้างพระไตรปิฎก บริจาคเงินสงเคราะห์ผู้พิการและสถานสงเคราะห์ต่างๆ ตลอดจนพระภิกษุสามเณรอาพาธในโรงพยาบาลสงฆ์ ฯลฯ กิจวัตรประจำวันที่ไม่เคยขาดเลยคือการใส่บาตร (ถ้าใส่เองไม่ได้ก็จะให้ลูกหลานหรือคนในบ้านใส่แทน) และสวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำทุกเช้า-เย็น

พวกเราเองก็ได้สนองพระคุณค่าน้ำนมของแม่ด้วยการอุปสมบทเป็นพระภิกษุหมดทุกคนให้แม่ได้เห็นชายผ้าเหลืองของพระลูกทั้ง ๔ องค์ซึ่งแม่ปลื้มใจปิติปราโมทย์มากที่สุด

หลังจากที่แม่เป็นอัมพาตซีกซ้ายต้องนอนอยู่บนเตียงลุกไปไหนไม่ได้ แม่ก็ยังมีกำลังใจและอดทนทั้งยังตั้งใจทำบุญให้ทานอยู่เสมอโดยเฉพาะการใส่บาตร จะให้เตรียมของใส่บาตรไว้แล้วนิมนต์พระมารับบาตรถึงเตียงโดยแม่จะใส่ด้วยมือขวาที่ยังใช้การได้ และใส่เป็นประจำไม่เคยขาด นับว่าได้ทำบุญใส่บาตรจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

และแล้ว...วันแห่งการพลัดพรากของเรา แม่-ลูกก็มาถึง...วันนั้น...วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๒ เวลา ๑๐.๒๙ น. แม่ก็จากลูกไปอย่างไม่มีวันกลับ...

แม่จ๋า...แม่เหน็ดเหนื่อยลำบากมามากแล้ว...แม่เจ็บปวดทนทุกขเวทนาจากโรคภัยมานานแสนนานน่าสงสารยิ่งนัก...แม่ได้ชดใช้เวรกรรมแต่ปางก่อนจนหมดสิ้นแล้ว...บัดนี้แม่ไม่ต้องทนทุกข์ทรมานอีกต่อไป...บุญกุศลที่แม่ได้กระทำไว้จะเป็นที่พึ่งในภพชาติที่ดียิ่งขึ้น...และถ้าเกิดชาติใดๆ ลูกก็จะขอตามไปเกิดเป็นลูกของแม่อีก...

เราทุกคนขอตั้งจิตอธิษฐาน...ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายตลอดจนบุญกุศลทั้งปวงที่แม่ได้บำเพ็ญสร้างสมมาตลอดชีวิต จงโปรดดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของแม่ไปสู่สุคติสรวงสวรรค์อันบรมสุขด้วยเถิด...แม่ผู้แสนประเสริฐของลูก...

ด้วยความเคารพรักและอาลัยยิ่ง

เอ๊ด เอ๊ด อ้อ แอ้

(ลูกทั้งสี่ของแม่)

แม่จากไป แสนไกล สุดมองหา
อยากเห็นหน้า ก็แต่เพียง แค่ใจฝัน
อยากให้แม่ กลับฟื้น คืนชีวัน
มาอยู่กัน แม่-ลูก เหมือนอย่างเคย...

ลูกเอ๋ยจงน้อมนำ จิตจดจำคำของแม่
อย่าแส่หาเรื่องราว อย่าทำฉาวสิ่งชั่ว ถ้ามั่วสุม
คนพาล อย่าระรานผู้อื่น ให้ขมขื่นบ่เป็นผล
เกิดเป็นคนควรรัก สามัคคีต่อกัน สมานฉันท์
กลมเกลียว ดูกอเดียวไม้ไผ่ ลมจะไล่
พานพัด ก็ยืนหยัดมั่นคง บ่ล้มลงง่ายดาย
เพราะมีมากหลายกิ่งก้าน ช่วยต่อต้านไว้ได้
นี่แหละใช้เป็นคติ เป็นศิริควรทำ คำสอน
จำเก็บไว้ ประพฤติให้เป็นผล จวบวายชนม์
อย่าละเลย มารดาเฉลยวาทีไว้ ขอย่า
ลืมเลือนให้ หมั่นน้อมคำนึงเนือง เทอญ

ลูกรัก จงดูเยี่ยงพยัคฆ์โคร่งใหญ่
ถึงร้ายกาจอาจเหยียบป่าไหนใด ก็มิได้ทำร้าย แก่ลูกมัน.

บุญเหลือ จงดูเยี่ยงแม่เสืออย่าอ่อนเอี้ย
รักตัวผู้ดูลูกเป่ากกเลี้ยง มีศัตรูสู้เสียชีวิตแทน.

คุณย่าที่รัก

ย้อนเวลาไปเมื่อประมาณ ๑๐ กว่าปีก่อน ณ บ้านเปรุนาวินในวัยเด็กของเรา ซึ่งจะเริ่มจำความได้ เราทั้งสองจำได้ถึงความอบอุ่นแห่งอ้อมกอดของคุณย่าโดยไม่มีวันลืม คุณย่ามักจะกอดเราเสมอ พร้อมกันนั้นท่านก็มักจะอบรมส่งสอนเราในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นการปลูกฝังความดีงามให้กับเราทั้งสองอาทิเช่น เรื่องศีล ๕ เราทั้งคู่จำได้ คุณย่ามักจะให้พวกเราท่องศีล ๕ ให้ฟังทุกวัน และท่านมักจะสอนธรรมะแก่พวกเราอย่างสม่ำเสมอ แม้เราจะยังเด็กอยู่ก็ตาม

ด้วยความที่คุณย่าเป็นศิษย์เก่า รร.ราชินี เราทั้งคู่จึงไม่แปลกใจเลยที่คุณย่าเป็นคนอ่อนหวาน น่ารัก กิริยามารยาทเรียบร้อย คุณย่าเป็นคนพูดจาไพเราะเสมอไม่ว่าสถานการณ์ใด ๆ และท่านก็สอนให้พวกเราพูดจาไพเราะเป็นเนืองนิตย์เช่นกัน

ช่วงเวลาแห่งความทรงจำตรงนี้ดำเนินอยู่เพียง ๙ ปี ด้วยเราทั้งสองต้องย้ายบ้าน ทว่าคุณพ่อคุณแม่ก็มักพาเราไปเยี่ยมคุณย่าอยู่สม่ำเสมอมิได้ขาด

ในช่วงระยะเวลา ๒-๓ ปี ที่ผ่านมาคุณย่าล้มป่วยลงด้วยโรคชรา เป็นอัมพาตครึ่งซีก พวกเราสงสารคุณย่ามาก และหมั่นไปเยี่ยมคุณย่าอยู่เป็นประจำ ในบางครั้งครอบครัวของพวกเราก็พาคุณย่าไปเที่ยวเปิดหูเปิดตาบ้างด้วยความหวังที่จะทำให้คุณย่าได้มีความสุขมากที่สุดจนกระทั่งวันนั้นได้มาถึงวันที่คุณย่าจากพวกเราไปโดยที่ไม่มีใครคาดคิด เมื่อเราทั้งคู่ทราบข่าวก็มีความรู้สึกเสียใจเป็นอันมาก การจากไปของคุณย่าในครั้งนี้นับเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในครอบครัวของเราคุณย่าของหลานๆ คุณแม่ของคุณพ่อเราจากไปเสียแล้ว ความรู้สึกเสียใจที่เกิดขึ้นนั้นมากมายเกินกว่าจะพรรณนาออกมาเป็นถ้อยคำได้

เราทั้งสองขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก โปรดดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของคุณย่าได้ไปสู่สุคติด้วยเทอญ

ด้วยความรัก เคารพ และระลึกถึงคุณย่าตลอดไป

เทพธิดา (อ๊อย), ศรเทพฤทธิ์ (โอ๊ค) ศิลปบรรเลง

รายนามเจ้าภาพสวดพระอภิธรรมศพ
เภสัชกรหญิงฉวีวรรณ ศิลปบรรเลง
ณ วัดเครือวัลย์วรวิหาร ศาลา ๔
ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๗ มกราคม ๒๕๔๒

. . . .

พฤหัสบดี	๒๑ มกราคม	กรม ร.๑ พล.นย.
ศุกร์	๒๒ มกราคม	พล. นย., ครอบครัวพลาชีวิน, สถานสอนภาษา เอ.ยู.เอ.
เสาร์	๒๓ มกราคม	บ้านยศสุนทร, ครอบครัวเทพบุตร
อาทิตย์	๒๔ มกราคม	บ้านศิลปบรรเลง, ญาติสุขุมวิท ๑๔, พัน. ร.๑, พัน. ร.๒. พัน. ร.๓ กรม ร.๑ พล. นย., กปฝ.
จันทร์	๒๕ มกราคม	หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
อังคาร	๒๖ มกราคม	นนร. รุ่น ๖๖/นตท. รุ่น ๙, พล.ร.ต.อุดร ภูมิภักดิ์, วทร.๒๗, นนร. รุ่น ๖๙, นตท. รุ่น ๑๒, O.V.43
พุธ	๒๗ มกราคม	กองดุริยางค์ทหารเรือ, มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, วิทยาลัยทองสุข, วชิราวุธวิทยาลัย

อันความตาย หมดไป แต่ชีวิต
แต่ว่ากิจ ที่กระทำ กรรมทั้งผอง.
จะชั่วหรือ ดีงาม ตามทำนอง
ก็คงต้อง ปรากฏ ไม่หมดไป
กรรมดี ก็จะมี ผู้ยกย่อง
กรรมชั่ว ก็ต้อง ว่าเหลวไหล
กรรมจะชั่ว หรือดี มีอย่างไร
ก็คงอยู่ไม่ ตาย ตายตามตน.

(คุณพระพิมลเสนีย์ ท่องให้ฟัง
ที่วัดราชผาติการาม)
25 ธันวาคม 2499

รายชื่อพวงหรีดที่ท่านผู้มีเกียรตินำมาเคารพศพ

๑. นาวาเอกสมชาย ศิลปบรรเลง และลูกๆ
๒. ลูกเอ็ด-ลูกปิ๋ว
๓. ประสิทธิ์ ศิลปบรรเลง และครอบครัว
๔. บ้านสาคริก
๕. พลเอกโชติชัย-วัลย์ลดา หงส์ทอง
๖. พลตำรวจโทวีระ-มธุรส วิสุทธกุล
๗.ครอบครัวพลาชีวิน
๘. บ้านยศสุนทร
๙. รจิต เปรุนาวิน และเกรียงศักดิ์-รุจิราภา สุวรรณโพธิ์ศรี
๑๐. พลเรือตรีอุดร ภูมิภักดิ์ และครอบครัว
๑๑. ครอบครัวเทพบุตร
๑๒. ครอบครัวชัยกิตติศิลป์
๑๓. ครอบครัวอัมระปาล
๑๔. ครอบครัวสัตตบุศย์
๑๕. สมเฉลียว มีสิลป์สม
๑๖. อี๊ด - เตี้ย - อาร์ต - โอ๊ต
๑๗. ญาติจากปทุมธานี
๑๘. ศาสตราจารย์สรรเสริญ-พัชรี ไกรจิตติ
๑๙. สิรเทพ ศิลปบรรเลง (อ๋อง)
๒๐. พลเรือเอกวสินธ์-สุดา สาริกะภูติ
๒๑. พลเรือโทมานิตย์-เรวดี ดีมาก
๒๒. พลเรือโทกวีศักดิ์-เฟื่องเพชร โสมาภา
๒๓. พลเรือตรีนิพนธ์ พราหมณ์เทศ เสธ.นย.
๒๔. พลเรือตรีเทอดศักดิ์ พรหมศิริ ผบ.พล.นย.
๒๕. พลเรือตรีวิชัย-ปรียา จุฑาภักดีประเสริฐ
๒๖. สุดใจ ณ ลำปาง และครอบครัว
๒๗. นาวาเอกเสมา-รัชฎา สุวรรณโชติ
๒๘. นาวาเอกกนก กระหม่อมทอง
๒๙. นาวาเอกฉัตรชัย เชาวสินธุ์
๓๐. นาวาเอกศังกร พงษ์ศิริ
๓๑. อาจารย์ธนีนาฎ แสงสุวรรโณ
๓๒. พิพัฒน์-ประกอบ สุวรรณเตมีย์
๓๓. น.อ.หญิง สรรพิชย์ ชุ่มชื่นสุข
๓๔. น.อ.หญิง นาฏเฉลียว ตรีเพชร และ พ.อ.หญิง ชมพูนุท จูทะพุทธิ
๓๕. นาวาเอกบรรจบ ปรีชา ผู้บังคับการกรมสนับสนุน กองพลนาวิกโยธิน
๓๖. น.อ.เวทย์วีระ-น.อ.หญิง กาญจนา ทรงวรวิทย์
๓๗. พ.ต.อ.พิชิตชัย-ลินดา ศรียานนท์
๓๘. สวนกุหลาบ ๒๔๘๑
๓๙. ส.ส.องอาจ คล้ามไพบูลย์
๔๐. ครูเตือน พาทยกุลและครอบครัว
๔๑. สุรเจตน์ ปานจันทร์
๔๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์เจริญ-แพทย์หญิงเฉลิมศรี โชติกวณิชย์
๔๓. นายแพทย์ชูทิตย์-แพทย์หญิงพรรณี ปานปรีชา
๔๔. นักเรียนเตรียมทหารรุ่นที่ ๙
๔๕. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยอนันต์ สมุทวณิช
๔๖. พัชโรตม์ รักตประจิต และภริยา
๔๗. เตรียมทหารรุ่นท่ ๑๒
๔๘. นายเรือ ๖๖
๔๙. นายเรือ ๖๙
๕๐. นายเรือ ๗๘
๕๑. นตท.๒๒/นายเรือ ๗๙
๕๒. วิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ ๒๖

๕๓. วิทยาลัยการทัพเรือ รุ่นที่ ๒๗
๕๔. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา
๕๕. กลุ่มงานเภสัชกรรมโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา
๕๖. กลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา
๕๗. บุคคลากรงานการศึกษาและฝึกอบรมโรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยา
๕๘. สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย
๕๙. วชิราวุธวิทยาลัย
๖๐. วชิราวุธ ๔๓
๖๑. โอ.วี. ๔๔
๖๒. กรมข่าวทหารเรือ
๖๓. กองปฏิบัติการข่าว ขว.ทร.
๖๔. กองรักษาความปลอดภัย ขว.ทร.
๖๕. กองนโยบายและแผน ขว.ทร.
๖๖. ฐานทัพเรือกรุงเทพ
๖๗. กองดุริยางค์ทหารเรือ
๖๘. โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ
๖๙. วงดุริยางค์ราชนาวี
๗๐. นักเรียนดุริยางค์ ทร. รุ่น ๐๗
๗๑. นักเรียนดุริยางค์ ทร. รุ่น ๑๓
๗๒. แผนกดนตรี ดย.ทร.
๗๓. แผนกวิชาการ ดย.ทร.
๗๔. แผนกโยธวาทิต ดย.ทร.
๗๕. แผนกดนตรีไทย ดย.ทร.
๗๖. แผนกสนับสนุน ดย.ทร.
๗๗. หมวดหัสดนตรี ดย.ทร.
๗๘. หมวดขับร้องและการแสดง ดย.ทร.
๗๙. ฐานทัพเรือสงขลา
๘๐. กองเรือภาคที่ ๒ กองเรือยุทธการ
๘๑. ข้าราชการกองเรือป้องกันฝั่ง
๘๒. ข้าราชการ กปฝ.เขต๒ กปฝ.
๘๓. หน่วยบัญชาการนาวิกโยธิน
๘๔. ข้าราชการและพลทหาร กองพลนาวิกโยธิน
๘๕. พัน.ร.๑ กรม ร.๑ พล.นย.
๘๖. พัน.ร๒ กรม ร.๑ พล.นย.
๘๗. พัน.ร.๓ กรม ร.๑ พล.นย.
๘๘. พัน.ร.๗ กรม ร.๓ พล.นย.
๘๙. กรม รปภ.นย.
๙๐. กรม ป. พล.นย.
๙๑. ชค.ทพ.นย.๒
๙๒. ข้าราชการกองยุทธการ บก.นย.
๙๓. ข้าราชการ กวช.ยศ.ทร.
๙๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กค่ายแสมสาร
๙๕. นทน.อส.รุ่นที่ ๑๙
๙๖. กรมการสนเทศทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด
๙๗. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
๙๘. วิทยาลัยทองสุข
๙๙. สถานสอนภาษา เอ.ยู.เอ.
๑๐๐. ห้องสมุด เอ.ยู.เอ.
๑๐๑. คณะดุริยประณีต
๑๐๒. มว.ดย. กรม นนร.รอ. รร.นร.
๑๐๓. FOUR TRANS Co.Ltd.
๑๐๔. กฤตยาเนอสเซอรี่
๑๐๕. น้อยอัมพวาวัตถุโบราณ
๑๐๖. บริษัท พี.เอ.อาร์. คอนซัลแตนท์ จำกัด